

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr VI/68/495/2024
Rady Powiatu Ciechanowskiego
z dnia 29 stycznia 2024 roku

**PROGRAM KOREKCYJNO-EDUKACYJNY
DLA OSÓB STOSUJĄCYCH
PRZEMOC DOMOWĄ
W POWIECIE CIECHANOWSKIM
NA LATA 2024-2028**

Spis treści

Wprowadzenie	3
1. Podstawy prawne Programu	7
2. Założenia Programu	7
3. Cele i rezultaty Programu.....	8
4. Zawartość Programu.....	9
5. Realizatorzy Programu	10
6. Adresaci Programu.....	10
7. Nabór i selekcja uczestników Programu oraz reguły uczestnictwa w Programie	11
8. Źródła finansowania Programu	13
9. Monitoring i ewaluacja Programu.....	13
10. Zagrożenia realizacji Programu.....	15
11. Załączniki	16

poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.

W Polsce funkcjonuje tak zwany multiagencyjny system reakcji na przemoc domową, zakładający, że działania na rzecz jej przeciwdziałania podejmują różne, współpracujące ze sobą instytucje: Policja, prokuratura, placówki opieki zdrowotnej, pomocy społecznej i edukacji, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych i organizacje pozarządowe. Podstawową procedurą reakcji na przemoc domową jest wprowadzona w 1998 r. procedura „Niebieskiej Karty”. Obejmuje ona m.in. informowanie osoby pokrzywdzonej przemocą o przysługujących jej formach pomocy, diagnozowanie sytuacji w rodzinie i motywowanie sprawcy do zaprzestania stosowania przemocy. Co prawda od 2010 r. procedurę tę może inicjować nie tylko Policja ale też pracownicy opieki społecznej, opieki zdrowotnej, edukacji i członkowie gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, jednak to Policja pozostaje główną instytucją odpowiedzialną za rejestrację aktów przemocy domowej.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące podjętych przez Policję działań wobec przemocy domowej dotyczące procedury „Niebieskiej Karty”.

		Dane za rok 2020	Dane za rok 2021	Dane za rok 2022
1.	Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A” (ogółem), w tym:	72 601	64 250	61 645
a)	liczba formularzy wszczynających procedurę,	59 701	53 985	52 569
b)	liczba formularzy dotyczących kolejnych przypadków przemocy w rodzinie w trakcie trwającej procedury.	12 900	10 265	9 076
2.	Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą (ogółem), w tym:	85 575	75 761	71 631
a)	kobiet,	62 866	55 112	51 935
b)	mężczyzn,	10 922	9 520	8 714
c)	małoletnich.	11 787	11 129	10 982
3.	Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie (ogółem), w tym:	73 228	64 846	62 244
a)	kobiet,	6 677	6 173	6 497

często bywa wspierane przez czynniki kulturowe. Przez wieki przemoc w stosunku do kobiet i dzieci była akceptowana zarówno obyczajowo jak i prawnie. Niezbędne są więc działania powstrzymujące sprawców i prowadzące do zakończenia przemocy domowej. Temu ma służyć właśnie program korekcyjno-edukacyjny skierowany do osób stosujących przemoc. Należy podkreślić, iż program pełni rolę pomocniczą systemu przeciwdziałania przemocy domowej oraz uzupełnia różne formy interwencji prawnych i administracyjnych podejmowanych wobec sprawców przemocy. Zadaniem programu jest zastosowanie działań edukacyjnych, socjalizacyjnych oraz psychologicznych ukierunkowanych na zmianę zachowań i postaw osób stosujących przemoc domową, a w rezultacie na redukcję ryzyka kontynuowania przez te osoby przemocy oraz zwiększenie ich możliwości samokontroli agresywnych zachowań i do konstruktywnego współżycia w rodzinie. Istotne znaczenie ma tu równowaga pomiędzy stosowaniem interwencji karnoadministracyjnej, a działaniami korekcyjno-edukacyjnymi, obie te metody stosowane wspólnie i z rozważą mogą przynieść oczekiwane rezultaty.

Zgodnie z art. 6 ust. 4 pkt. 2 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, opracowanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych oraz programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową jest zadaniem z zakresu administracji rządowej realizowanym przez powiat. Środki na realizację tego zadania zapewnia budżet państwa. W 2023 roku dokonano nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. W zmienionych przepisach zwrócono szczególnie nacisk na kierowanie osób stosujących przemoc do udziału w omawianych programach. Zgodnie ze zmienionymi przepisami zespół interdyscyplinarny, działający w gminie zawiadamia właściwego starostę o skierowaniu osoby stosującej przemoc do udziału w programie i występuje z wnioskiem o przekazanie danych dotyczących terminów realizacji programów. Powiatom przypisano również nowe zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej, polegające na wydawaniu zaświadczeń o zgłoszeniu się osoby stosującej przemoc do uczestnictwa w programach oraz o ich zakończeniu.

i mogą je zmienić. Efektywność Programu i jego założeń jest uzależniona od motywacji i woli uczestników.

Praca z osobą stosującą przemoc opierać się będzie na założeniach:

- przemoc domowa jest wyuczonym zachowaniem, które przynosi zyski i straty dla sprawcy;
- przemoc domowa tolerowana i wzmacniana przez postawy i poglądy wielu ludzi często zakorzeniona jest we wzorach postępowania przekazywanych z pokolenia na pokolenie;
- przemoc domowa jest szkodliwym i raniącym nadużywaniem siły i władzy oraz dążeniem do kontrolowania współmałżonki/współmałżonka, partnerki/partnera, dziecka lub sytuacji rodzinnej;
- można nauczyć się niestosowania przemocy, przekonania, iż nigdy nie należy godzić się na przemoc;
- stosowanie przemocy w żadnym przypadku nie może być usprawiedliwiane stwierdzeniem, że było skutkiem prowokacji ze strony ofiary;
- korzenie przemocy domowej tkwią w stereotypach kulturowych i obyczajowych dotyczących płci, rasy, orientacji seksualnej, które usprawiedliwiają dyskryminację jednostek i grup społecznych;
- stosowanie przemocy domowej jest wyborem, za który sprawca ponosi odpowiedzialność moralną i prawną.

3. Cele i rezultaty Programu

Cel główny:

- powstrzymanie osoby stosującej przemoc przed dalszym jej stosowaniem.

Cele szczegółowe:

- zmiana przekonań odbiorców programów korekcyjno-edukacyjnych dotyczących stosowania przemocy domowej;
- rozwijanie umiejętności samokontroli i współzycia, w tym bardziej efektywne radzenie sobie z emocjami, w tym złością lub poczuciem krzywdy w sytuacjach trudnych;
- zmniejszenie przez uczestników Programu skali zachowań opartych na sile i przemocy;
- wzrost świadomości na temat zjawiska przemocy domowej i konsekwencji jej stosowania;

- społeczno-kulturowe źródła i okoliczności towarzyszące przemocy domowej (mity, stereotypy);
- definicja przemocy, jej rodzaje, formy, dynamika, aspekty prawne przemocy;
- problemy władzy i kontroli w relacjach międzyludzkich;
- planowanie i rozwijanie samokontroli;
- komunikacja interpersonalna;
- promocja pozytywnych standardów wartości i zachowań między innymi: szacunku, odpowiedzialności, bezpieczeństwa, wsparcia emocjonalnego, szczerości, zaufania, dzielenia obowiązków, wspólnego decydowania, okazywania uczuć, potrzeb, negocjacji i rozwiązywania konfliktów bez przemocy;
- alkohol i patologia życia rodzinnego;
- przemoc seksualna;
- dzieci, przemoc i wychowanie;
- tolerancja i szacunek wobec osób starszych i niepełnosprawnych.

5. Realizatorzy Programu

Realizatorem Programu jest Powiat Ciechanowski, w którego imieniu działa Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ciechanowie.

Realizacja Powiatowego Programu Korekcyjno-Edukacyjnego dla Osób Stosujących Przemoc Domową może być zlecona innemu podmiotowi. Poprzedzona ona będzie rzetelną i aktualną diagnozą potrzeb w tym zakresie, w tym: liczbą osób skierowanych przez zespoły interdyscyplinarne do uczestnictwa w programie.

Realizator lub inny podmiot, któremu zlecono realizację prowadzenia programu korekcyjno-edukacyjnego będą posiadać kwalifikacje zgodne z Rozporządzeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową. Zajęcia w ramach programu będą prowadzone przez 1 lub 2 osoby w zależności od trudności w pozyskaniu osób prowadzących bądź otrzymanych środków finansowych.

6. Adresaci Programu

Adresatami niniejszego Programu są osoby stosujące przemoc, którzy uznają fakt stosowania przez nich przemocy we własnej rodzinie.

Warunkiem ukończenia programu jest uczestniczenie w co najmniej 75 % godzin zegarowych zajęć danej edycji Programu (zarówno grupowych, jak i indywidualnych przypadających na danego uczestnika).

Wobec osób, których uczestnictwo w Programie związane jest z decyzją sądu, policji lub prokuratury stosuje się powiadomienia tych organów o:

- przystąpieniu sprawcy przemocy do Programu;
- każdej sytuacji uchylenia się od udziału w Programie;
- zakończenia uczestnictwa w Programie.

Fakt uczestnictwa osób dobrowolnie zgłaszających się jest objęty tajemnicą.

Każda osoba chcąc wziąć udział w Programie uczestniczy w spotkaniu diagnostyczno-kwalifikującym, a następnie w spotkaniach grupowych. Czas trwania Programu będzie wynosił minimum 60 godzin zegarowych. Grupa uczestników w każdej edycji Programu będzie wynosić maksymalnie 12 osób. Zajęcia mogą być prowadzone w formie stacjonarnej, zdalnej (tj. przy użyciu interaktywnych metod komunikacji) lub mieszanej, po uzyskaniu zgody uczestników i prowadzących. Przerwy pomiędzy kolejnymi zajęciami nie powinny być dłuższe niż tydzień. Od zasady tej możliwe są kilkudniowe odstępstwa wynikające z umiejscowienia w kalendarzu świąt i pozostałych dni wolnych od pracy.

Każde uczestnictwo osoby stosującej przemoc domową w zajęciach (zarówno grupowych jak i indywidualnych) powinno być odnotowane na liście obecności, obejmującej: datę spotkania, czas trwania spotkania, listę uczestników spotkania wraz z ich podpisami, podpis prowadzących/prowadzącego. W przypadku realizacji zajęć w formie zdalnej podpis uczestnika nie jest wymagany. W takiej sytuacji, prowadzący zajęcia zobowiązany jest do poświadczenia udziału uczestnika, przy jego nazwisku, na liście obecności ze spotkania. Z każdego zajęcia sporządzana będzie informacja zawierająca: temat spotkania, formę spotkania, zastosowane metody, przebieg spotkania oraz podpisy osób prowadzących.

Przy wytypowaniu miejsca realizacji zadania, będzie brane pod uwagę założenie, że spotkania z osobami stosującymi przemoc powinny być realizowane poza miejscem udzielania pomocy osobom doznającym przemocy domowej. W przypadku realizacji Programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową w tym samym miejscu, w którym udziela się pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej, podjęte

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ciechanowie będzie prowadził monitoring sytuacji uczestników Programu. W związku z tym współpracując z organami i instytucjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej przez okres do 3 lat po zakończeniu danej edycji Programu będą zbierane informacje dotyczące sytuacji uczestnika Programu i jego rodziny.

Program będzie ewaluowany przez cały okres jego realizacji i w miarę potrzeby może podlegać modyfikacji. Ewaluacja odbywać się będzie poprzez zbieranie danych zebranych podczas monitoringu. Celem takich działań będzie ogólna ocena wartości Programu, która powinna dostarczyć informacji na temat jego trafności, skuteczności, efektywności dla samych odbiorców jak i członków rodzin osób stosujących przemoc, np. ile osób rozpoczęło zajęcia, ile ukończyło, czy udział w Programie wpłynął na zmianę zachowania, czy uczestnik korzystał z proponowanych rozwiązań, czy czas trwania zajęć był odpowiedni itp. Uzyskane informacje przydatne będą przy planowaniu dalszych działań związanych z realizacją Programu.

Ramowy harmonogram podejmowanych działań dotyczących realizacji Programu

Lp.	Działanie	Czas realizacji
1.	Pozyskanie informacji od organów i instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej na temat ilości osób skierowanych do uczestnictwa w Programie. Ogłoszenie naboru uczestników do Programu na stronie internetowej PCPR w Ciechanowie oraz mediach społecznościowych Centrum.	Co najmniej dwa razy w każdym roku trwania Programu.
2.	Poszukiwanie prowadzących Program.	Każdorazowo po zebraniu grupy osób zainteresowanych uczestnictwem w Programie.
3.	Wystąpienie z wnioskiem do Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie o przyznanie Powiatowi Ciechanowskiemu środków finansowych na realizację edycji Programu.	Każdorazowo po efektywnym zrealizowaniu punktu 1 i 2.

- utrudnienia wynikające z niewystarczającej ilości zewnętrznych środków finansowych;
- trudność w pozyskaniu realizatorów programu;
- brak ostatecznego zainteresowania adresatów programu uczestnictwem w jego działaniach;
- negatywne wzorce zachowań społecznych (mity, stereotypy);
- uzależnienia;
- brak wiary w skuteczność proponowanych rozwiązań;
- niska zgłaszalność kandydatów do uczestnictwa w Programie przez instytucje mające z nimi kontakt;
- brak regularnego uczestniczenia w zajęciach Programu przez większość uczestników.

Realizator zastrzega możliwość nierealizowania edycji Programu w danym roku jeśli wystąpią czynniki stanowiące zagrożenie dla życia lub zdrowia uczestników, tj. pandemia, klęska żywiołowa itp. oraz jeśli nie zbierze się grupa zainteresowanych licząca maksymalnie 12 osób.

11. Załączniki

Załącznik nr 1. Kontrakt na uczestnictwo w programie edukacyjno-korekcyjnym

Ja, jestem, świadomy tego, że potrzebuję pomocy ze względu na używanie przemocy w przeszłości i że chcę się uczyć zachowań wolnych od przemocy. Zgadzam się radzić sobie ze swoimi problemami poprzez pracę w programie korekcyjno-edukacyjnym.

Tak długo jak jestem w Programie zobowiązuję się przestrzegać następujących zasad:

1. Nie będę używał przemocy fizycznej i seksualnej wobec innych osób.
2. Nie będę używał przemocy słownej i emocjonalnej (używanie przezwisk, poniżanie).
3. Nie będę niszczył przedmiotów i ranił zwierząt w celu robienia przykrości lub kontrolowania innych.
4. Powstrzymam się od nadużywania alkoholu i innych środków odurzających, jak również od ranienia siebie w jakikolwiek sposób.

Daję prowadzącemu Program zgodę na skontaktowanie się z moimi bliskimi, z którymi łączą mnie bliskie stosunki. Zgadzam się również, aby prowadzący Program zaprosili moich bliskich do ewaluacji mojego postępu, skierowali na grupę wsparcia lub udzielili informacji na temat innych rozwiązań, które mogą im pomóc zwiększyć bezpieczeństwo i dobre samopoczucie.

.....
(Imię, nazwisko i telefon do osób mi bliskich)

.....
Data i podpis uczestnika Programu

HISTORIA PRZEMOCY

Imię i nazwisko Wiek

Adres

Telefon Wykształcenie

Co sprowadziło Cię tutaj? (oraz oczekiwania od udziału w Programie)

.....

.....

.....

.....

Jak długo mieszkasz ze swoimi bliskimi przed przyjściem tutaj? Miesiące Lat

Jak długo stosowałeś wobec nich przemoc? Miesiące Lat

Czy mieszkaliście ze sobą w dniu incydentu? Tak Nie

Czy nadal utrzymujesz z nimi kontakt? Tak Nie

Czy mieszkacie ze sobą? Tak Nie

3. W jaki stopniu zgadza się Pani/Pan z następującymi zdaniami? Proszę zaznaczyć na skali od 1 do 10 odpowiedź, z którą się Pani/Pan zgadza.

	Zupełnie się nie zgadzam	Zgadzam się w pełni
Potrafię rozwiązywać problemy bez użycia przemocy.	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	
W sytuacji konfliktowej potrafię uznać odmienne zdanie innych.	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	
Potrafię mówić otwarcie o swoich uczuciach, potrzebach, pragnieniach.	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	
Potrafię komunikować się z najbliższymi w sposób otwarty, szanując ich granice i swoje.	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	
Kiedy jestem bardzo zdenerwowana/y zdarza mi się obwiniać innych.	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	
Potrafię panować nad wszelkimi formami agresji (fizycznej, psychicznej, seksualnej, ekonomicznej).	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	

4. W jakim stopniu zgadza się Pani/Pan z następującymi zdaniami? Proszę zaznaczyć na skali od 1 do 10 odpowiedź, z którą się Pani/Pan zgadza.

	Zupełnie się nie zgadzam	Zgadzam się w pełni
Każdy człowiek ma prawo do posiadania i wyrażania własnych opinii.	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	
Każdej osobie bez względu na wiek należy się szacunek.	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	
Każdy człowiek ma prawo czuć się bezpiecznie we własnym domu.	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	
Ponoszę odpowiedzialność za stosowanie przemocy wobec moich najbliższych.	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	